

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

G. Blohm

A mezőgazdaság új irányzatai

(Die Neuorientierung der Landwirtschaft)
Ulmer Verlag, Stuttgart, 1963

Ritkán olvashatunk érdekfeszítőbb írást Blohm professzor most megjelent könyvével. Egyrészt mert tájékoztatást kapunk belőle a legújabb nyugati üzemeni kutatások számunkra is fontos néhány módszerei kérdéséről, másrészt bepillantást nyerünk a nyugatnémet mezőgazdaság főbb ágazatainak az Európai Gazdasági Közösségbe való betagozódás által előidézett időszerű problémáiról és várható kilátásairól.

Már az előszóban jelzi a szerző, hogy a nyugatnémet mezőgazdaság igen jelentős átalakuláson megy át, nem is annyira a piaci helyzetkép, mint inkább a változó üzemgazdasági helyzethez való alkalmazkodásban. Ugyanitt megállapítja, hogy a változott új irányokhoz való alkalmazkodásra kiindulási alap csak az egyes üzemágak viszonylagos előnyösége lehet. Az átrendezés optimumának megállapítására különböző módszerek alkalmazhatók. A siker azon múlik, hogy minél egyszerűbb, de amellett elég pontos eljárással nyújtsanak a gyakorlatnak segítséget. A módszerek lehetnek különbözők, de az alapelvek, amelyek szerint el kell járni, mindig azonosak legyenek, és feleljenek meg a mezőgazdasági termelés sajátos követelményeinek.

A könyv első és második fejezete a nyugatnémet mezőgazdaság megváltozott agrárpolitikai és üzemgazdasági helyzetét és azokat a tényezőket ismerteti (a gépesítést, az egyes üzemágak terjedelmének mérvét, a specializációt és a munkaszervezetet), amelyek az új helyzethez való alkalmazkodásban szerepet játszanak. A harmadik fejezetben a szerző a legnagyobb jövedelem elérésének ökonomiai alapelveit, így a hozamtöbblet növekedésének a határait, a költségprogresszió, degresszió törvényszerűségeit és a termelési folyamat jövedelmezőségét ismerteti. Megállapítja, hogy más a jövedelmezőség helyes mércéje a kizárólag családi munkaerőt foglalkoztató paraszti és más az idegen munkaerőt is foglalkoztató üzemekben. Ezekben belül is más elbírálás alá esnek a területhez kötött és a területtől független üzemágak.

Számunkra a legtöbb tanulsággal a

könyv negyedik, ötödik és hatodik fejezete szolgál. A negyedik fejezet az egyes üzemágak termelési folyamatait optimális megszervezésének feltételeivel foglalkozik, mindenütt megjelölve, hogy melyek azok a döntő láncszemek, amelyek a nyereség növekedésében a legnagyobb figyelemben részesítendőek. Az ötödik és hatodik fejezet az egyes üzemágak kiválasztásának és az üzemi szervezetbe való beillesztésének tudnivalóit és a főbb üzemágacsoportok viszonylagos jövedelmi helyzetét tárgyalja. Blohm szerint az egyes üzemágak viszonylagos jövedelmezőségének megállapításához a termékegység önköltségét is magában foglaló teljes kalkuláció, a határérték-számítások differenciálmódszere és végül a hozam-ráfordítás egybevetésének módszere szolgál. A szerző az önköltség-számításra alapuló üzemág-kiválasztási módszert csak a területtől független üzemágakra tartja alkalmazhatónak, és a további elemzéseknel a hozam-ráfordítás egybevetésének módszerét alkalmazza.

A könyv hetedik fejezete a hozamok fokozásának és a termelői kapacitások kihasználásának problémáival, a nyolcadik fejezet pedig a különböző üzemenagyságok viszonylagos előnyeivel foglalkozik.

Általános érdeklődésre tarthat számot végül a kilencedik fejezet, amely a nyugatnémet mezőgazdaság és főbb ágai fejlődési tendenciáit ismerteti. Megállapítja, hogy évtizedek óta először áll a nyugatnémet mezőgazdaság olyan helyzet előtt, amely szerint a *jelenleginél kiterjedesebb irányt* kell majd követnie. Igaz, hogy ez a kiterjedesebb irány csak az üzemi szervezetre, vagyis a talajhasználat módjára és nem a gazdálkodás módjára vonatkozik, mert az utóbbinak továbbra is belterjesnek kell maradnia. A szántóföldi termelés köréből a szerző a gabonafélék és általában a kombájnnal betakarítható termények kiterjedését és a kapásnövények területének csökkenését jósolja. Utóbbiak csak a sok munkaerővel rendelkező kisparaszti üzemekben, és ezenkívül a kifejezetten nagy termőképességű talajokon tartják meg régi kiterjedésüket. A takarmányterület csökkenő irányzatát a szerző a szarvasmarhátartó gazdáknak azzal az igyekezetével magyarázza, hogy kisebb területen na-

gyobb átlaghozamokkal nyert takarmánybázissal ellensúlyozzák a tejtermelés egyre romló jövedelmezőségét. A nagyobb üzemek csak kedvező termelési körülmények között nagy tejhozamok és nagy takarmánytermések, valamint megfelelő gépesítés esetén tudnak jövedelmező tejtermelést folytatni, míg a kisparaszti gazdaságokban a tehenészet továbbra is nélkülözhetetlen üzemág marad. Ezzel szemben a marhahizlalás kilátásai még a gazdasági közösség távlatában is igen kedvezőek, és főként a nagyobb üzemekben lesz jövedelmező és mindinkább önálló — a tehenészettől független — üzemág a bika- és növendékmarha-hizlalás. A sertésállomány majdnem valamennyi tájon és üzemnagyság-csoportban emelkedett. Minthogy a gazdasági közösségen belül a sertéshússzükségletet már a jelenlegi termelés is fedezi, a sertésállomány további növe-

lése nem kívánatos. A sertéshizlalás terén ugyanakkor határozott koncentráció tapasztalható, s a házi hizlalás csökken. A baromfitartás kilátásai kedvezőek, különösen a baromfihizlalásé, kevésbé a tojástermelésé. Mindezek a változások jelentősen befolyásolják a talajhasználat rendszerét is a Német Szövetségi Köztársaság valamennyi vidékén. Az ez irányú vizsgálat szerint a belterjesebb termelési szerkezetet — különösen a nagyobb, 100 hektáron felüli üzemek csoportjában — mindinkább a külterjesebb termelési szerkezet váltja fel. Befejezésül rezignáltan állapítja meg a szerző, hogy mindezek a változások az újratermelés rovására mennek végbe. A nyugatnémet mezőgazdaság tehát az eddigi belterjes fejlődési irányának befejezéséhez érkezett, és azt egy ellenkező irányú fejlődés váltja majd fel.

Witthen Béla

Csáki Norbert—Szitó Balázs:

Magyarország mezőgazdasági kivitele

A szerzők áttekintik Magyarország mezőgazdasági exportjának alakulását 1920-tól napjainkig. A könyv témája rendkívül időszerű, igen sok olyan anyagot is tartalmaz, melyek most kerülnek első ízben nyilvánosságra. A mű felleleli a szocialista és tőkés országokba irányuló magyar mezőgazdasági és élelmiszeripari exportot. Az utóbbival kapcsolatban kitérnek a szerzők a Közös Piacnak a magyar agrárexportra gyakorolt hatásának tárgyalására is.

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Terjedelem: 260 oldal

Ára: kötve 29,50 Ft